

Εθνικό έργο ή επικίνδυνο πείραμα;

«Έργο εθνικής σημασίας» η εκτροπή του Αχελώου ή ένα επικίνδυνο οικολογικό πείραμα, πολυδάπανο και εξαρτημένο από μύριες ασταθείς παραμέτρους;

Ρεπορτάζ: ΤΑΣΟΣ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ

Είναι το ερώτημα που θέτουν οι μεγαλύτερες περιβαλλοντικές οργανώσεις της χώρας μας (WWF-Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Ελληνική Εταιρεία για την Προστασία της Φύσης κ.λπ.) αλλά και οι 30 σχετικές ερωτήσεις που έχουν γίνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι διαμαρτυρίες του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Ευρωπαϊκού Γραφείου Περιβάλλοντος.

Νομικές παραβάσεις, περιβαλλοντικές επιπτώσεις, αμφισβητούμενα οικονομικά και εθνικά οφέλη συνθέτουν τους τόπους αναφοράς αλλά και της επιφυλακτικότητας για το έργο της εκτροπής του Αχελώου.

Η νομιμότητα της εκτροπής

Η πραγματοποίηση του έργου της εκτροπής του Αχελώου παραβαίνει μία σειρά Κοινοτικών Οδηγιών, Διεθνών Συμβάσεων, Εθνικών Νόμων και Συνταγματικών Διατάξεων, υποστηρίζουν τέσσερις ελληνικές περιβαλλοντικές οργανώσεις.

Συγκεκριμένα παραβιάζονται:

— Η Κοινοτική Οδηγία 79/409 «Για την Προστασία των Αγρίων Πουλιών».

— Η Κοινοτική Οδηγία 85/337 «Για την εκτίμηση των επιπτώσεων Ορισμένων Σχεδίων Δημοσίων και Ιδιωτικών Έργων στο Περιβάλλον».

— Η Διεθνής Σύμβαση της Βέρνης «Για τη Διατήρηση της Αγρίας Ζωής και της Διατήρησης του Αγρίου Περιβάλλοντος στην Ευρώπη».

— Η Διεθνής Σύμβαση της Βόννης «Για τη Διατήρηση των Αποδημητικών Ειδών της Αγρίας Πανίδας».

— Η Διεθνής Σύμβαση RAMSAR «Για την Προστασία των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας, ως Οικοτόπων Υδροβίων Πουλιών».

— Ο Νόμος 1739/87 «Για τη Διαχείριση των Υδατικών Πόρων».

— Το άρθρο 24,1 του Συντάγματος, που ανάγει σε υποχρέωση του κράτους την Προστασία του Περιβάλλοντος.

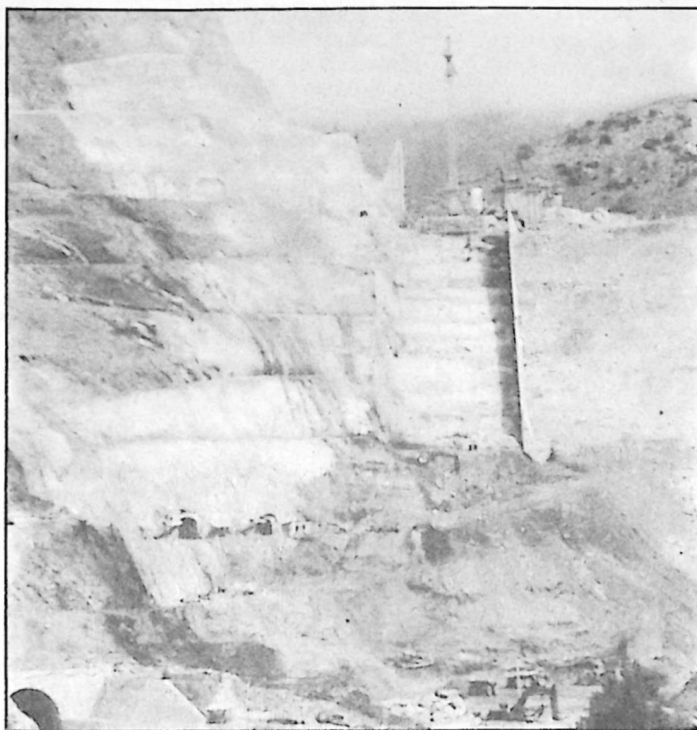
Αμφισβητούμενα οικονομικά οφέλη

Σύμφωνα με τις μελέτες που έχουν εκπονήσει οι τέσσερις ελληνικές περιβαλλοντικές οργανώσεις (κυρίως η Ορνιθολογική Εταιρεία) τα εθνικά οφέλη από την εκτροπή είναι αμφισβητούμενα διότι:

— Δεν υπάρχουν τεκμηριωμένες μελέτες βάσει των οποίων να προσδιορίζεται η πραγματική ανάγκη άρδευσης της Θεσσαλίας.

— Τα προϊόντα που υποτίθεται ότι θα παραχθούν με την αύξηση της άρδευσης στη Θεσσαλία είναι πλεονασματικά στην ΕΟΚ (σιτηρά, βαμβάκι, καπνά, γάλα και κρέας).

— Το επιχείρημα της ελληνικής αυτάρκειας στα παραπάνω προϊόντα δεν ευ-



Μερική όψη του φράγματος της Μεσοχώρας — έργο κεφαλής της εκτροπής του Αχελώου

σταθεί διότι ουσιαστικά η αγροτική πολιτική της Ελλάδας καθορίζεται από την ΕΟΚ και έτσι δεν θα τύχουν καμίας ιδιαίτερης μεταχείρισης και θα υπάρξει πρόβλημα διάθεσης.

— Το κόστος του έργου με τις αναπροσαρμογές θα ανέλθει στα 2 τρισ. δρχ. Πόσο ανταγωνιστική θα είναι η ελληνική γεωργία και ο Θεσσαλός αγρότης με ένα τέτοιο χρέος στην πλάτη;

— Ο Θεσσαλός αγρότης θα κληθεί να πληρώσει το 50% του αθροιστικού γεω-

γικού οφέλους μέσω υψηλότερων φόρων για το νερό και τη χρήση γης.

— Σύμφωνα με τη μελέτη σκοπιμότητας του έργου η αύξηση της αγροτικής παραγωγής από την άρδευση 1,5 εκατ. στρεμμάτων θα απέδιδε 159 δις. δρχ. (τιμές '88). Ποια νόμιμη όμως καλλιέργεια αποδίδει 100.000 δρχ. καθαρά χρήματα ανά στρέμμα με τιμές του 1988;

— Εάν η εκτροπή παρέχει ενεργειακά οφέλη, γιατί η ΔΕΗ ζητεί αποζημίωση 140 δις.:

— Στα σχεδιαζόμενα φράγματα η ενέργεια θ' αυξηθεί αλλά στα ήδη υπάρχοντα θα μειωθεί, σύμφωνα με μελέτη της ΔΕΗ.

— Ο Θεσσαλός αγρότης καταναλώνει δύο φορές περισσότερο ρεύμα από οποιονδήποτε μέσο Έλληνα αγρότη — 10 φορές πιο πάνω από τον Αιγαιοπελαγίτη αγρότη και τρεις φορές πιο πάνω από τον Ηπειρώτη. Πώς μπορεί να αποκαλείται εθνικό, έργο που ωφελεί τους πλέον ενεργοβόρους καταναλωτές και δεν επιφέρει ισόρροπη ανάπτυξη;

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Η σοβαρή μείωση της ποσότητας νερού του Αχελώου που θα φθάνει στο δέλτα θα επιφέρει μία σειρά από αλλαγές που θα επηρεάσουν αρνητικά σημαντικούς βιότοπους και τη σύνθεση της χλωρίδας και της πανίδας πολλών περιοχών. Σύμφωνα με τις μελέτες των τεσσάρων περιβαλλοντικών οργανώσεων η εκτροπή θα έχει μεταξύ των άλλων και τις εξής περιβαλλοντικές επιπτώσεις:

— Τοπική κλιματική αλλαγή.

— Εκτάσεις θα γίνουν χέρσες ενώ το θαλάσσιο νερό θα υφαλμυρώσει τα υπόγεια ύδατα.

— Θα καταστραφούν οι λιμνοθάλασσες.

— Θα μειωθεί η τροφή για δεκάδες είδη ενώ τα φωλεάζοντα είδη θα μειωθούν με τον περιορισμό των καλαμιώνων.

Το πρόβλημα με όλα τα παραπάνω είναι ότι μέχρι στιγμής δεν υπάρχει επίσημη απάντηση από την πολιτεία — αυτή περιορίζεται στη φράση «Πρόκειται για εθνικό έργο» — η ΕΟΚ όμως «προβληματίζεται» σοβαρά πλέον για τη χρηματοδότηση, του έργου της εκτροπής του Αχελώου.